

GYVENVIEČIŲ TERITORIJOSE ESANČIŲ ASFALTUOTINŲ ŽVYRKELIŲ RuoŽŲ ATRANKOS METODIKA

- I. Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos (toliau – Kelių direkcija) nuolat gauna bendruomenių, fizinių ir juridinių asmenų, Lietuvos Respublikos Seimo narių ir kitų institucijų raštų dėl žvyrkelių asfaltavimo, todėl yra būtina sudaryti aiškius asfaltuotinių ruožų atrankos kriterijus ir įtraukti savivaldybes į planavimo procesą, efektyviai, racionaliai naudoti valstybės lėšas ir tuo tikslu sudaryti prioritetinę žvyrkelių ruožų asfaltavimo eilę.
- II. Kelių direkcija, vykdydama Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą, kuri patvirtinta 2017 m. kovo 13 dienos Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 167, atlieka gyvenviečių teritorijose esančių asfaltuotinių žvyrkelių ruožų atranką.
- III. Kelių direkcijos direktorius vadovaudamasis Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2006 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. 3-457 „Dėl Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos nuostatų patvirtinimo“, 20.7 papunkčiu sudarė Valstybinės reikšmės kelių ir tiltų projektų vertinimo ir atrankos komisiją, kuri įgaliota parengti ir patvirtinti Gyvenviečių teritorijose esančių asfaltuotinių žvyrkelių ruožų atrankos metodiką. Metodikos pagrindu yra reitinguojami asfaltuoti žvyrkelių ruožai ir sudaroma prioritetinė žvyrkelių ruožų asfaltavimo eilė. Prioritetinė eilė formuojama atsižvelgiant į tokius kriterijus (žr. suvestinę balų lentelę):
 1. **Gyventojų skaičius gyvenvietėje.** *Asfaltuotinas kelias ar jo ruožas turi pagerinti šalia kelio įsikūrusių gyventojų gyvenimo kokybę, sumažinti neigiamą poveikį aplinkai, dulketumą, triukšmą. Būtina atsižvelgti į gyventojų skaičių bei užstatytą teritoriją padėtį asfaltuotino kelio atžvilgiu. Kuo daugiau gyventojų yra kelio aplinkoje, tuo didesnis balas yra skiriamas asfaltuotino kelio ruožui (gyventojų skaičius vertinamas pagal gyvenamąją vietą deklaravusių asmenų apskaitos duomenis, paskelbtus Lietuvos Respublikos gyventojų registro tvarkytojo interneto svetainėje www.stat.gov.lt šio tvarkytojo nuostatuose nustatyta tvarka).*
 2. **Vidutinis metinis paros eismo intensyvumas (aut./parą).** *Kuo didesnis eismo intensyvumas, tuo ruožo asfaltavimas yra aktualesnis kasdien keliu besinaudojantiems vairuotojams ir keleiviams, o ruožas ekonominiu ir aplinkosauginiu požiūriu yra naudingesnis. Eismo intensyvumas vertinamas pagal paskutiniuosius metus nustatytą vidutinį metinį paros eismo intensyvumą (aut./parą) nagrinėjamame ruože (šaltinis – Valstybinės reikšmės kelių informacinė sistema LAKIS).*
 3. **Visuomenės prašymai.** *Kelius su žvyro danga būtina asfaltuoti dėl žvyrkelių neigiamo poveikio gyventojams ir gyventojų aplinkai. Atsižvelgdami į tai, gyventojai teikia prašymus asfaltuoti valstybinės reikšmės rajoninius kelius seniūnijoms, savivaldybėms ar Kelių direkcijai. Gyventojų užklausa dėl kelių asfaltavimo indikuoja atskirų ruožų asfaltavimo aktualumą, įtraukia visuomenę į planavimo procesą. Balai ruožui skiriami, jei yra atsakyta į visuomenės prašymus dėl kelio asfaltavimo per paskutinius dvejus kalendorinius metus (šaltinis – Kelių direkcijos dokumentų valdymo sistema).*
 4. **Ruožo asfaltavimo ekonominiai rodikliai.** *Vertinimo metu nustatoma, ar tikslinga asfaltuoti ruožą socialiniu-ekonominiu požiūriu. Dėl ribotų šalies finansinių išteklių turi būti atliktas ruožų asfaltavimo ekonominių rodiklių palyginimas ir pasirinkti optimaliausi ruožai. Kuo yra aukštesnė asfaltuotino ruožo VGN (vidinė grąžos norma), tuo kelio ruožui skiriami didesni balai. Nagrinėjamo asfaltuotino kelio ruožo ekonominiai rodikliai*

nustatomi remiantis šiais šaltiniais: „Investicinių projektų naudos ir sąnaudų analizės vadovas (Guide to Cost-Benefit Analysis of Investment projects. Economic appraisal tool for Cohesion Policy 2014–2020)“. EK, 2014; „Automobilių kelių investicijų vadovas. Darbo ataskaita“. VŠĮ Kelių ir transporto tyrimo institutas. Kaunas. 2015; „Europos energijos ir transporto augimo tendencijos iki 2050 metų (European Energy and Transport Trends to 2050 – reference scenario 2016. European Commission Directorate – General for Energy and Transport, 2016)“.

5. **Atrinktų asfaltuotųjų kelių ruožų vertinimas savivaldybėje.** Kelių direkcija atlieka pradinę asfaltuotųjų kelių ruožų atranką remdamasi pirmais 4 kriterijais. Atrinktų ruožų sąrašas pateikiamas derinti savivaldybėms. Savivaldybės gali pakoreguoti atrinktų ruožų sąrašą nurodydamos savo 3 (tris) prioritetinius kelių ruožus mažėjančia tvarka, t. y. I prioritetas skiriamas aukščiausio prioriteto kelio ruožui, III prioritetas – žemiausio prioriteto kelio ruožui. Savivaldybės, skirdamos balus asfaltuotiems ruožams, įvertina, kaip asfaltuotinas kelio ruožas atitinka savivaldybės regioninės plėtros planus, patvirtintus strateginius ir teritorijų planavimo dokumentus, ar išasfaltuotas kelio ruožas turės svarios teigiamos įtakos vietos gyventojams, savivaldybės teritorijoje esančioms institucijoms ir ūkio subjektams (vietinėms įmonėms, bendrovėms, švietimo įstaigoms, medicinos centrams).
- IV. Savivaldybės parengtą sąrašą tvirtina savivaldybės taryba, nurodydama 3 (tris) prioritetinius asfaltuotinius žvyrkelių ruožus ir jiems skiriamų balų skaičių. Savivaldybėje parengtas ir tarybos patvirtintas atrinktų asfaltuotųjų žvyrkelių ruožų prioritetinis sąrašas perduodamas Kelių direkcijai. Jei iki nustatytos datos Kelių direkcija negauna savivaldybės tarybos patvirtinto sąrašo, savivaldybės balai pridedami prie Kelių direkcijos pradinės atrankos metu savivaldybės teritorijoje daugiausia balų surinkusių ruožų.
- V. Siekiant užtikrinti tolygią ruožų atranką pagal savivaldybės, kiekvienos savivaldybės prioritetas vertinamas išlaikant proporcijas tarp Kelių direkcijos vertinimo balo ir konkrečios savivaldybės suteikto prioriteto. Tuo tikslu, Kelių direkcijos suteikti balai perskaičiuojami – didžiausią iš 1–4 kriterijų balų sumą surinkusiam asfaltuotinam kelio ruožui priskiriama 80 balų, kitų tos pačios savivaldybės ruožų 1–4 kriterijų balų sumos perskaičiuojamos proporcingai mažėjimo tvarka. Prie gautų Kelių direkcijos perskaičiuotų balų atitinkamai pridedami savivaldybės balai, atsižvelgiant į prioritetus: I prioritetas – 20 balų, II prioritetas – 15 balų, III prioritetas – 10 balų.
- VI. Valstybinės reikšmės kelių ir tiltų projektų vertinimo ir atrankos komisija sudaro galutinį žvyrkelių ruožų asfaltavimo sąrašą prioriteto tvarka. Susumavus visų kriterijų balus asfaltuotinas ruožas negali surinkti daugiau kaip 100 balų.
- VII. 2018–2020 m. gyvenviečių teritorijose esančių asfaltuotųjų rajoninės reikšmės kelių ruožų prioritetinis sąrašas atrenkamas ir sudaromas atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą, patvirtintą 2017 m. kovo 13 dienos Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 167, kiekvienai savivaldybei numatant maksimaliai vienodą asfaltuojamų kelių ruožų su žvyro danga kilometrų skaičių.
- VIII. Galutiniame žvyrkelių ruožų asfaltavimo prioritetiniame sąrašo ruožai kiekvienai savivaldybei išdėstomi prioriteto tvarka pagal gautų balų sumą ir įgyvendinami pagal finansavimo galimybes. Galutinis žvyrkelių ruožų asfaltavimo prioritetinis sąrašas yra paskelbiamas Kelių direkcijos interneto tinklalapyje.

Suvestinė balų lentelė

Eil. Nr.	Asfaltuotinių kelių ruožų atrankos kriterijai	Didžiausias balas	Balai pagal atskiras kriterijaus reikšmes
1	Gyventojų skaičius gyvenvietėje, kurioje planuojama asfaltuoti kelią ir (arba) jo ruožą:	30	
	daugiau nei 200		30
	nuo 100 iki 199		20
	nuo 50 iki 99		10
	mažiau nei 49		5
2	Vidutinis metinis paros eismo intensyvumas (aut./para)	25	
	90,00 % ir daugiau nuo didžiausio žvyrkelių VMPEI savivaldybėje		25
	tarp 89,99 ir 76,00 % nuo didžiausio žvyrkelių VMPEI savivaldybėje		20
	tarp 75,99 ir 61,00 % nuo didžiausio žvyrkelių VMPEI savivaldybėje		15
	tarp 60,99 ir 51,00 % nuo didžiausio žvyrkelių VMPEI savivaldybėje		10
	50,99 % ir mažiau nuo didžiausio žvyrkelių VMPEI savivaldybėje		5
3	Visuomenės prašymai	5	
	Gautas visuomenės prašymas		5
	Negautas visuomenės prašymas		0
4	Ruožo asfaltavimo ekonominiai rodikliai	20	
	90,00 % ir daugiau nuo didžiausio žvyrkelio ruožo VGN savivaldybėje		20
	tarp 89,99 ir 76,00 % nuo didžiausio žvyrkelio ruožo VGN savivaldybėje		10
	tarp 75,99 ir 51,00 % nuo didžiausio žvyrkelio ruožo VGN savivaldybėje		4
	50,99 % ir mažiau nuo didžiausio žvyrkelio ruožo VGN savivaldybėje		0
5	Atrinktų asfaltuotinių kelių ruožų vertinimas Savivaldybėje (atskirai vertinami tik trys asfaltuoti kelių ruožai)	20	
	I prioritetas		20
	II prioritetas		15
	III prioritetas		10
Balų suma		100	–